

Oikaisuvaatimus kasvatus- ja koulutuslautakunnan päätöksestä 28.11.2023 § 102

KAKOLK 30.01.2024 § 4
3/12.01.02.01.06/2023

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan päätöksestä 28.11.2023 § 102
Oppivelvollisuuden edistymistä valvovan opettajan nimeäminen, on tehty oikaisuvaatimus. Päätöksessä nimetään tutkiva opettaja valvomaan kotiopetuksessa olevien oppivelvollisten oppivelvollisuuden edistymistä. Oikaisuvaatimuksessa vaaditaan päätöksen kumoamista viiden kohdan perusteella:

1. Laki ei ole antanut kunnalle toimivaltaa eikä määräysvaltaa nimetä tutkivaa opettajaa.
2. Päätöksessä on käytetty väärää ja lainvastaista lauseketta: "[...] valvonnan käytännön järjestelyistä päätetään paikallisesti."
3. Päätöksessä ei ole noudatettu voimassa olevaa lainsäädäntöä ja siinä on vedottu lainvastaisiin menettelyihin, sekä päätös on perusteltu niillä laittomasti.
4. Päätöksessä ei ole noudatettu voimassa olevaa lainsäädäntöä ja päätöksessä on vedottu Opetushallituksen lainvastaiseen ohjeistukseen.
5. Päätös perustuu huonoon hallintoon, jossa se ei ole ottanut lainkaan huomioon luottamuksen suojaa eli sitä, että luottamus kotikoululaisiin on rikottu vakavalla tavalla aiemman tutkivan opettajan toimesta.

Oikaisuvaatimus on liitteenä sähköisessä kokouksessa.

1. Kasvatus- ja koulutuslautakunta on perustanut päätöksensä Perusopetuslain 26§. Perusopetuslain 26§ mukaan "Jos oppivelvollinen ei osallistu tämän lain mukaisesti järjestettyyn opetukseen, oppivelvollisen asuinkunnan tulee valvoa oppivelvollisen edistymistä."

Lainsäädännön mukaisesti asuinkunnan tulee valvoa oppivelvollisen edistymistä. Laki ei määrittele oppivelvollisuuden edistymisen seurannan tapoja. Näin ollen asuinkunnan tehtäväksi jää määrittää tavat, kuinka oppivelvollisuuden edistymistä seurataan. Kasvatus- ja koulutuslautakunta on päätöksessään 28.11.2023 § 102 Oppivelvollisuuden edistymistä valvovan opettajan nimeäminen, päättänyt toimintatavasta toteuttaa perusopetuslain 26§ mukainen valvontavelvollisuus. Toimintatavaksi on päätetty valita tutkiva opettaja.

Perusopetuslain 26 pykälässä toimivalta osoitetaan asuinkunnalle. Asuinkunnan ollessa Joensuu on Joensuun kaupunki toimivaltainen. Joensuun kaupungin hallintosäännön mukaisesti toimivalta on edelleen kasvatus- ja koulutuslautakunnalla.

Perusopetuslain valmistelussa ja säännöksen perusteluissa oppivelvollisuuden etenemisen valvonnasta on todettu "Kuten nykyisinkin oppivelvollisen asuinkunnan tulee valvoa, että oppivelvollisuusikäiset saavat opetusta. Nykyisin kunta määrää valvovan opettajan, jonka tulee, mikäli mahdollista, lukukausittain tutkia oppivelvollisen edistyminen. Vastaisuudessa valvonnan toteuttamistavat jäävät nykyistä vapaammin kunnan harkintaan." (Ks. HE 86/1997 pykälän 26 yksityiskohtaiset perustelut)

2. Perusopetuslain 26§ määrää kunnan valvomaan oppivelvollisuuden etenemistä niissä tapauksissa, kun oppivelvollinen ei osallistu kouluopetukseen. Lain velvoittaessa kuntaa ja koska lainsäädännössä ei ole määritelty toimia, kuinka laki tulee toteuttaa, jää harkinta kunnan vastuulle. Näin ollen valvonnan käytännön järjestelyt päätetään paikallisesti. Valtakunnallista velvoittavaa määräystä oppivelvollisuuden etenemisen käytännön järjestelyistä ei ole.

3. Kasvatus- ja koulutuslautakunnan päätös perustuu voimassa olevaan lainsäädäntöön (Perusopetuslaki 26§). Kuten aiemmin on todettu, kunnalla on velvollisuus valvoa oppivelvollisuuden etenemistä ja koska laissa ei ole määritelty valvonnan tapaa jää valvonnan käytännön järjestelyt kunnan vastuulle ja harkintaan.

Yleiseen menettelyyn voidaan viitata, koska Opetushallitus ohjeistuksessaan <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kotiopetus> ohjeistaa toimimaan, kuten kasvatus- ja koulutuslautakunta on päätöksessään päättänyt. Lisäksi yleistä menettelyä tukee Suomen kotikouluyhdistys ry. Suomen kotikouluyhdistys ry kertoo verkkosivuillaan "Perusopetuslain 26 §:n mukaan asuinkunnan tulee valvoa oppivelvollisen edistymistä, jos tämä ei osallistu kouluopetukseen. Lainsäädäntö ei sisällä määräyksiä valvonnan käytännön järjestelyistä, vaan niistä päätetään paikallisesti. Yleisenä menettelynä on, että asuinkunta nimeää tutkivan opettajan, jonka tehtävänä on selvittää ja arvioida oppivelvollisen edistymistä. Tutkivan opettajan tulee olla yhteydessä huoltajaan ja sopia valvonnan käytännön järjestelyistä sekä käydä läpi huoltajan ja asuinkunnan vastuut ja velvoitteet." (OPH 2019). (<https://www.suomenkotikouluyhdistys.fi/ohjeita-ja-julkaisuja/> luettu 14.12.2023). Lisäksi Joensuun kaupungin kotiopetuksen ohjeistuksen mukaisesti nimitään tutkiva opettaja. Lisäksi ohjeistuksessa määritellään tutkivan opettajan tehtävät. (<https://peda.net/opetussuunnitelma/ops2016/ljll/erityinen-tutkinto-ja-kotiopetus2> luettu 5.1.2024) Edellä mainitut tukevat sitä, että kyseessä on yleinen käytäntö Joensuussa, ei millään tavalla poikkeava toimi.

Näin ollen voidaan todeta, että toimitaan yleisen menettelyn mukaan. Yleinen menettely ei ole ristiriidassa lain kanssa, vaan toteuttaa lain kirjainta ja sen henkeä.

4. Opetushallituksesta on tiedusteltu kotiopetuksen ohjeistuksen lainmukaisuutta sähköpostilla. sähköpostivastauksessaan 14.12.2023 opetusneuvos Riina Palmqvist toteaa, ettei ole tietoinen, että opetushallituksen ohjeistus olisi voimassa olevan lainsäädännön vastainen. Palmqvist lisäksi toteaa, ettei kyseiseen lainsäädäntöön ole viime aikoina tullut muutosta.
5. Oikaisuvaatimuksen tekijä vaatii oikaisua tutkivan opettajan nimeämiseen, sillä perusteella, että huoltajat ovat kokeneet aiemman tutkivan opettajan toiminnan aiheuttaneen luottamuspulan ja koska uusi tutkiva opettaja on osoitettu samasta koulusta, olisi uudella tutkivalla opettajalla ennakkokäsityksiä ja objektiivisuusongelma. Oikaisuvaatimuksen tekijällä ei kuitenkaan ole esittää mitään konkreettista näyttöä, jolla osoitettaisiin, että uudella tutkivalla opettajalla olisi ongelmia objektiivisuudessa tai että hän olisi tuonut ennakkokäsityksiään millään tavalla esille. Lähtökohtaisesti se, että joku toinen on toiminut jotenkin, ei vaikuta samassa työyksikössä toimivan henkilön toimintaan tai vaarana hänen objektiivisuuttaan.

Valmistelija: koulutus- ja nuorisajohtaja

Sivistys- ja hyvinvointijohtajan päätösehdotus:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää

hylätä oikaisuvaatimuksen edellä esitetyn perustein.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.